

Gelijke onderwijskansen bij Coronamaatregelen

Door de Coronamaatregelen worden scholen plots met bijzonder veel uitdagingen geconfronteerd. Natuurlijk moeten eindtermen of diploma's niet op 3 weken behaald worden. Een opschorting van lessen is voor de slaagkansen van de meeste leerlingen daarom ook geen catastrofe. Maar denken we ook nu aan gezinnen in armoede? Zodat de ongelijkheidskloof niet nog groter wordt?

We zien alvast allerlei mooie initiatieven ontstaan in en rond scholen, op vlak van internetabonnementen, beleid... . Die goede praktijken proberen we te bundelen ter inspiratie.

Maar er zijn voor mensen in armoede specifieke uitdagingen. Kleine kinderen bijvoorbeeld, die volop lees- en schrijfprocessen aan het automatiseren zijn, zijn niet gebaat bij een onderbreking van 5 weken. Scholen bieden veel materiaal aan oudere kinderen dat ze zelfstandig moeten verwerken. Ouders weten dat en doen wat ze kunnen, al dan niet tussen het thuiswerken door. Jammer genoeg kunnen niet alle ouders even veel doen: omdat ze zelf laaggeletterd zijn, omdat de taal thuis niet het Nederlands is, omdat ze teveel andere zorgen hebben in deze periode (die alle gezinnen voor uitdagingen stelt, en voor gezinnen in armoede nog wat extra bovenop de 'normale' zorgen), omdat ze klein behuist zijn en veel kinderen nu constant op een kleine oppervlakte bij elkaar zijn met weinig uitwijkmogelijkheden... Krappe behuizing kan leiden tot spanningen in een gezin, 'opgesloten zitten' in een ongezonde woning tot ziekte, psychische problemen worden in crisistijden vergroot, extra ondersteuning kan niet verder gezet worden. Bovendien krijgen heel wat gezinnen nog meer dan anders met financiële problemen te maken, doordat ze terugvallen op technische werkloosheid of omdat het beschikbare budget nog verder daalt door de extra kosten die de Coronamaatregelen met zich meebrengen.

Daarom brengen we, vanuit de signalen die we de afgelopen dagen kregen van gezinnen in armoede, een aantal tips samen voor zowel het onderwijsbeleid, lokale besturen, onderwijsverstekkers en individuele scholen.

Concreet:

- **Beleid:**

- **Onderwijs:** communiceer helder en eenduidig over opvang op school (o.m. dat die gegarandeerd moet zijn voor kwetsbare doelgroepen) en over wat kan en wat niet (géén nieuwe leerstof bijvoorbeeld), en spreek ook rechtstreeks onderwijsverstrekkers daarop aan. Roep onderwijsverstrekkers op om na te denken over een plan van aanpak NA de crisis, als de scholen weer openen. Kwetsbare leerlingen hebben ook dan extra ondersteuning nodig.
- Er komen een aantal onverwachte kosten op gezinnen af o.w.v. het afstandsonderwijs. Bekijk met de stakeholders binnen onderwijs en met andere betrokken beleidsdomeinen (welzijn, lokaal bestuur...) welke ondersteuning aan gezinnen gegeven kan worden. Voldoende toestellen in huis, een goed functionerende internetverbinding, een printer (met inkt en papier)... die verwachtingen van scholen zijn niet realistisch t.a.v. 1 op 7 kinderen in Vlaanderen!
- Betaalbaar internet en telefonie voor de laagste inkomens is meer dan ooit nodig.
- Toegang tot toestellen (laptop, tablet) eveneens.
- Voedselbedeling moet kunnen verder lopen.

- Gezinsondersteuning die loopt, mag niet stoppen, en we gaan er vanuit dat er nieuwe ondersteuningsnoden zullen ontstaan – die moeten ook opgevangen kunnen worden om drama's te vermijden.
- **Lokale besturen:**
- sla de handen in elkaar met de scholen, onderwijscentra, brugfiguren, armoedeverenigingen, opbouwwerkers om kwetsbare gezinnen te ondersteunen. Blijf brugfiguren en opbouwwerkers inschakelen voor contact met de gezinnen, tussen gezin en school...
 - Wees flexibel als het gaat over basisvoorzieningen als voedsel voor gezinnen in armoede, waar de kinderen nu elke maaltijd thuis moeten krijgen, terwijl ze soms een maaltijd op school hadden.
 - Zoek naar uitleenmogelijkheden van computers en ander ondersteunend schoolmateriaal.
- **Onderwijsverstrekkers:**
- informeer scholen en stimuleer ze om correct te communiceren en handelen, bijvoorbeeld wat betreft opvang voor de prioritaire doelgroepen – dus ook kwetsbare kinderen!, het aanbod aan taken en opdrachten, de ondersteuning door leerlingbegeleiding en hoe die kan blijven verder lopen.
 - Deel goede praktijken over alternatieven naast het digitale, over communicatie met ouders/opvangcentra/voogden/voorzieningen...
 - Denk na over ondersteuning voor scholen wanneer ze terug open gaan: wie kan hen op dat moment bijstaan? Overleg met lerarenopleidingen of er kansen liggen tot samenwerking.
- **Scholen:**
- overdrijf niet met het aanbod. Wees je ervan bewust dat dit niet voor iedereen zal lukken. Maak realistische keuzes en stel prioriteiten. Zet leerkrachten ook nu in op hun sterktes. Voer niet halsoverkop nieuwe dingen in: als je leerlingen nooit eerder taken kregen voor thuis (bijvoorbeeld in BuO), hebben ze daar geen routine in en weten ze vaak niet hoe dat aan te pakken – en dan heeft het aangeboden 'werk' geen zin. Ga voor doordachte opdrachten die leerlingen zelf aankunnen en kunnen begrijpen.
 - Hou de kwetsbare leerlingen extra dichtbij – roep hen op om naar school te komen.
 - Hou er rekening mee dat niet iedereen (in dezelfde mate) digitaal uitgerust is – ook in het Hoger Onderwijs.
 - Blijf communiceren met de gezinnen (en blijf communicatiemiddelen uitproberen tot je ze bereikt) en met de lokale actoren met wie je anders ook samenwerkt. Communiceer met jeugdvoorzieningen, voogden... Focus in die communicatie niet enkel op het werk dat van leerlingen verwacht wordt: voor ouders die hun kinderen niet kunnen helpen, is dit enorm stresserend en beangstigend. Stel gerust!
 - Zoek mee naar uitleenmogelijkheden voor boeken, computers...
 - Verwijs indien nodig door naar CLB-chat, Vertrouwenscentra...

- Blijf open voor leerlingen die taken komen ophalen.
- En: bereid je voor op het moment waarop de school weer open gaat – met extra aandacht voor kinderen bijvoorbeeld met gedragsproblemen en/of in een kwetsbare gezinssituatie die weken opgesloten hebben gezeten. Sommige kinderen zullen opnieuw een aanpassingsperiode nodig hebben. Extra zorg en bijwerken zullen meer dan ooit nodig zijn. Bekijk eens met de lerarenopleidingen van wie je stagiairs over de vloer krijgt of daar mogelijkheden tot samenwerkingen zijn.

